

Labklājības ministrija

Plāna projekts sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai 2018.-2020.gadam

2017.gada 20.decembris
Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas sēde

Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta
vecākā eksperte Agnese Gaile

Labklājības ministrija

Sieviešu un vīriešu nevienlīdzīga situācija dažādās jomās ietekmē kopējo sabiedrības labklājību un rada ietekmi ilgtermiņā

- izglītības sasniegumi zēniem un meitenēm ir atšķirīgi visās kompetenču jomās (zēniem zemāki sasniegumi lasītprasmē, savukārt meitenēm - matemātikā);
- lielākā daļa jauniešu, kuri nepiedalās ne darba tirgū, ne izglītībā, ir zēni (12,6%, meitenes – 9.7%);
- vīriešu iesaiste augstākajā izglītībā 2 reizes mazāka nekā sieviešu, īpaši vecuma grupā līdz 34 gadiem;
- iesaiste mūžizglītībā kopumā ir zema, taču vīriešu līdzdalība ir zemāka nekā sieviešu (vīrieši-6.1%, sievietes, 8.5%);
- izglītībā un vēlāk arī darba tirgū ir izteiktas «sieviešu un vīriešu jomas», kas ietekmē arī darba samaksas lielumu (14-17% darba samaksas atšķirība);

Labklājības ministrija

Sieviešu un vīriešu nevienlīdzīga situācija dažādās jomās ietekmē kopējo sabiedrības labklājību un rada ietekmi ilgtermiņā

- sieviešu un vīriešu nevienlīdzīga iesaiste rūpēs par bērniem un mājsaimniecības darbu veikšanā, kas ierobežo, īpaši, sieviešu pieejamību darba tirgum;
- nabadzības riskam vairāk pakļautas ir sievietes, īpaši pensijas vecumā (42,9% - 65+ vecuma grupā);
- veselības rādītāji, īpaši vīriešiem, ir neapmierinoši, kas ietekmē viņu paredzamo dzīves ilgumu;
- nelīdzsvarota sieviešu un vīriešu pārstāvniecība lēmumu pieņemšanas pozīcijās politikā (Saeimā – 19% sieviešu) un uzņēmējdarbībā (30-33% sieviešu uzņēmumu vadībā);
- ar dzimumu saistīta vardarbība un sabiedrības augsts tolerances līmenis pret vardarbību ģimenē (64% LV iedzīvotāju uzskata, ka vardarbība ģimenē, pret sievietēm ir nepieļaujama. ES – 84%);
- sabiedrībā neatpazīst dzimumu diskriminācijas pazīmes.

Labklājības ministrija

Izmantotā pieeja Plāna veidošanā

- Iekļauti pasākumi, kuriem jau ir finansējums/ ir iespēja veikt esošā budžeta ietvaros/ dalība projektu konkursos
- Nedublē citu jomu dokumentus un tajos iekļautos pasākumus
- Pasākumi, kas ir reāli izpildāmi noteiktajā laika periodā, ņemot vērā pieejamos cilvēkresursus
- Vērsts uz dzimumu līdztiesības integrētās pieejas praktisku īstenošanu – veicinot speciālistu zināšanas un izpratni, sniedzot metodisku atbalstu pieejas ieviešanai praksē

Labklājības ministrija

Plāna projekta Rīcības virzieni

Sieviešu un vīriešu ekonomiskās neatkarības un vienlīdzīgu iespēju darba tirgū veicināšana

Zēnu un meiteņu, vīriešu un sieviešu vienlīdzīgu iespēju izglītībā veicināšana

Ar dzimumu saistītas vardarbības mazināšana

Institūciju kapacitātes stiprināšana dzimumu līdztiesības jautājumos

Sabiedrības izglītošana dzimumu līdztiesības jautājumos

Labklājības ministrija

Izvirzīto rīcības virzienu pamatojums

- Identificētās aktuālās problēmas, kas uztur nevienlīdzīgu situāciju starp sievietēm un vīriešiem Latvijā
- Sieviešu un vīriešu nevienlīdzīgās situācijas ietekme ilgtermiņā un visos dzīves posmos
- Saskaņā ar Eiropas Komisijas un Eiropas Padomes stratēģijās, kā arī ar OECD rekomendācijās noteiktajiem mērķiem dzimumu līdztiesības veicināšanai

Labklājības ministrija

1. Sieviešu un vīriešu ekonomiskās neatkarības un vienlīdzīgu iespēju darba tirgū veicināšana

Pasākumi:

1. Padziļinātas izpētes par sieviešu un vīriešu darba samaksas atšķirībām veikšana.
2. Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju principa iekļaušana nodarbinātības politikā, izveidojot ekspertu darba grupu.
3. Darba vides uzlabošana gados vecāku nodarbināto sieviešu un vīriešu darba spēju saglabāšanai un nodarbinātības veicināšanai.
4. Vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanas un diskriminācijas un atšķirīgas attieksmes aizlieguma, t.sk., uz dzimuma pamata ievērošanas veicināšana.
5. Aktīvākas vīriešu iesaistes bērnu aprūpes un ģimenes pienākumu veikšanā veicināšana.
6. Motivācijas un atbalsta pasākumu nodrošināšana personām, kas pakļautas sociālās atstumtības un diskriminācijas riskam dzimuma dēļ.

Labklājības ministrija

2. Zēnu un meiteņu, vīriešu un sieviešu vienlīdzīgu izglītības iespēju veicināšana

Pasākumi:

1. Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju principa integrēšana mācību un karjeras atbalsta materiālos.
2. Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju principa izglītības politikā, izveidojot ekspertu darba grupu.
3. Sabiedrības informēšanas pasākumi par dzimumu līdztiesības aktualitātēm izglītības jomā.

Labklājības ministrija

Ar dzimumu saistītas vardarbības mazināšana

Pasākumi:

1. Nulles tolerances attiecībā uz vardarbību pret sievietēm un meitenēm veicināšana sabiedrībā.
2. Vardarbības izplatības mazināšanā un novēršanā iesaistīto speciālistu profesionālās kapacitātes stiprināšana.
3. Analizēt ar dzimumu saistītas vardarbības situāciju, identificējot trūkumus tās mazināšanai, izveidojot ekspertu darba grupu.

Labklājības ministrija

4. Institūciju kapacitātes stiprināšana dzimumu līdztiesības jautājumos

Pasākumi:

1. Latvijas dzimumu līdztiesības institucionālā mehānisma stiprināšana.
2. Amatspersonu un valsts pārvaldes darbinieku izglītošana par dzimumu līdztiesības jautājumiem.
3. Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju sekmējošu tiesību aktu un nozaru politikas izstrādes veicināšana.

Labklājības ministrija

5. Sabiedrības izglītošana dzimumu līdztiesības jautājumos

Pasākumi:

1. Iedzīvotāju informēšana par sieviešu un vīriešu vienlīdzīgām tiesībām un iespējām ikdienas dzīvē.
2. Dzimumu līdztiesības zinātniskās izpētes veicināšana.
3. Publisku diskusiju par dzimumu līdztiesības jautājumiem veicināšana sabiedrībā.

Labklājības ministrija

Turpmākie soļi

1. Plāna projekta prezentācija DzLK –2018.gada 10.janvāris.
2. Tikšanās ar Plāna projekta īstenošanā iesaistītajām institūcijām
3. Plāna projekta izsludināšana valsts sekretāru sanāksmē – 2018.gada janvāris.
4. Plāna projekta iesniegšana Ministru kabinetā – 2018.gada 2.ceturksnis.

Labklājības ministrija

Papildus informācija:

Labklājības ministrijas mājaslapa

www.lm.gov.lv

Eiropas Savienības dzimumu līdztiesības institūts

www.eige.europa.eu

Eiropas Komisijas Tieslietu Ģenerāldirektorāts

http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/index_en.htm

Eiropas Padomes Dzimumu līdztiesības komisija

<http://www.coe.int/en/web/genderequality>